

VELENÍ A ŘÍZENÍ PRŮZKUMU PŘI PŘÍPRAVĚ A V PRŮBĚHU FRONTOVÉ OBRANNÉ OPERACE V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ VÁLKY

V závěrečném komuniké ze zasedání Rady NATO je publikována výzva „ke spolupráci při dalším uvolňování napětí, při zajišťování větší bezpečnosti na nižší úrovni výzbroje, při rozšiřování kontaktů mezi lidmi...“, ale na probíhajících jednáních její představitelé vystupují nekonstruktivně a dosažení dohod podmiňují jednostrannými ústupky států Varšavské smlouvy.

Hlavní cestu k získání vojenské převahy vidí v rychlé modernizaci ozbrojených sil. I když mají prioritu přípravy k vedení všeobecné jaderné války, stále více počítá velení NATO s možností dalšího konvenčního konfliktu v Evropě a procvičuje možné způsoby jeho vedení. Kvalitativní změny ve výzbroji a organizaci armád paktu mají umožnit současné ničení vojsk protivníka v přímém dotyku i druhých sledů a záloh, zabránit jejich přísunu k frontě, vytvořit podmínky pro vedení úderů do boků a týlů hlavního uskupení vojsk protivníka a přenesení bojové činnosti na území států Varšavské smlouvy.

I přes některé kladné prvky současného vývoje vojenskopolitické situace ve světě, včetně vztahů mezi Východem a Západem, zůstává v platnosti požadavek trva-

le sledovat a vyhodnocovat vojenskopolitickou situaci a válečné přípravy států a ozbrojených sil NATO v zájmovém prostoru. V plnění tohoto úkolu již v míru mají svou nezastupitelnou úlohu zpravodajské orgány všech stupňů, průzkumné svazky, útvary a jednotky ZVO, armád, divizí a pluků.

V současné vojenskopolitické situaci velení NATO považuje za nejpravděpodobnější variantu ozbrojeného konfliktu omezenou konvenční válku zahájenou po krátkém období přípravy. Pro úplné rozvinutí ozbrojených sil počítá s dobou 25 až 30 dnů. Avšak hlavní uskupení, zejména taktického letectva, je možné i v dnešních podmínkách rozvinout v průběhu 10 dnů.

Hodnota uskupení rozvinovaného proti ČSSR bude závislá především na zámyslu použití v operaci 7. as USA a 1. armády Francie a na době, ve které bude uskutečňováno mobilizační rozvinování ozbrojených sil NSR. V různých variantách může dosáhnout 13 až 14 divizí, 5 až 6 brigád, 60 až 80 oz. OTRS, 760 až 770 bojových letounů, 160 bitevních vrtulníků, 2480 tanků, 1270 BVP, 1930 děl, RM a minometů a 2730 protitankových zbraní. Toto uskupení představuje 300 až 350 důležitých objektů, z toho asi 65 až 85 prvního pořadí.

V nejneprůzračnější variantě může být proti ZVO ze sil Střední skupiny armád a 4. STLV zasazen 7. as USA, 2. a 5. as NSR, 2. as Francie a další svazky a útvary přisunuté z USA v celkové hodnotě 13 až 19 divizí, 70 až 80 oz OTŘS, 2300 až 3000 tanků, 1900 až 2560 děl, RM a minometů, 2200 až 4250 PTZ, 175 až 330 bitevních vrtulníků a do 750 letounů, z toho asi 250 letounů nosičů jaderných zbraní [JZ]. Toto uskupení představuje 360 až 430 důležitých objektů, z nichž je přibližně 80 až 90 prvního pořadí.

Zmíněné uskupení může vést bojovou činnost na dvou směrech — hlavní úder pravděpodobně povede na pražském směru silami tří armádních sborů, druhý úder hodnotou 4 až 5 divizí na ostravském směru.

Z analýzy vyplývá, že v soudobých operacích se zvětšuje rozsah a složitost úkolů průzkumu. Jejich řešení v mnohém závisí na jejich včasné realizaci, dovedné organizaci průzkumu, nepřetržitě, pružně a samostatně vedení a součinnosti sil, prostředků i orgánů všech druhů průzkumu.

Považují za nutné zdůraznit, že bez dobře organizovaného, neustálého a aktivně působícího průzkumu není možné přijmout reálné rozhodnutí, nelze počítat s úspěšným vedením operací. Všechny kalkulace a propočty budou reálné jen v tom případě, budou-li vycházet ze znalosti nepřítele, jeho plánů, bojových možností, silných a slabých stránek.

Obranný charakter vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy jen zvyrazňuje i umocňuje význam dovedné organizace, nepřetržitosti vedení a spolehlivého velení průzkumu. I nadále nebude měněn celkový cíl průzkumu, který je vymezen cílem operace a úkoly, které budou stanoveny vojskům, dále sestavou a uskupením vojsk nepřítele i předpokládaným možným charakterem jeho bojové činnosti. Dosažení tohoto cíle je proto možné při nepřetržitě vedení cílevědomého průzkumu pravděpodobného nepřítele již v míru a řešení konkrétních úkolů, a to zejména: zjištění změn ve vojenskopolitické situaci, trvalé sledování prostorů rozmístění prostředků jaderného napadení [PJN], vojenského letectva, svazků pozemního vojska, orgánů velení, systému PVO, opatření nepřítele k operačnímu maskování, dezinformaci a radioelektronickému boji, sledování rozvoje operační a bojové přípravy, změn v názorech na charakter vedení války a operací, získání podkladů o opatřeních v oblasti operační přípravy válčiště i znalosti politickomorálního stavu vojsk, vztahu místního obyvatelstva k armádám

států Varšavské smlouvy, bojových kvalit velitelského sboru a systému týlového zabezpečení vojsk.

Přehled úkolů svědčí o nezbytnosti zdokonalování autonomního systému velení a řízení průzkumu na všech stupních a jejich vzájemnou spojitost. Vzhledem k množství objektů průzkumu, požadavků na jejich sledování, zejména cílů prvního pořadí, vystupuje do popředí nezastupitelná úloha vyčleněných sil a prostředků průzkumu, které vedou průzkum již v míru. Hlavní pozornost pak musí být věnována zabezpečení spojení na bojová stanoviště radioelektronického průzkumu a ostatní průzkumné orgány, které plní tento úkol.

V souladu s principem obranné dostatečnosti je nezbytné zdokonalování autonomního systému velení a řízení průzkumu, jeho propojenosti se systémem velení úderných prostředků raketového vojska, dělostřelectva a letectva. Zároveň je však nutné dbát na zkracování lhůt předávání zpráv s využitím výpočetní techniky. Splněním těchto zásad, zvláště na operačním stupni velení, by došlo k podstatnému zkrácení toku zpráv i úkolů pro ničení objektů prvního pořadí, zvláště při ničení pohyblivých cílů nepřítele.

Ke splnění těchto náročných úkolů je nutné přijímat opatření i v oblasti bojové a mobilizační pohotovosti, která vyplývají z požadavku vyššího stupně pohotovosti zpravodajských a průzkumných orgánů a jejich akceschopnosti. Z toho plyne potřeba jejich včasného uvedení do bojové pohotovosti, tj. s předstihem před vševojskovými a ostatními jednotkami druhů vojsk a služeb. Významné místo má skryté doplnění na válečné počty předurčených průzkumných svazků a útvarů, podřízených armádám a frontu. Tento úkol je nutné řešit výběrovým způsobem uvádění do bojové pohotovosti průzkumných a zpravodajských orgánů u vševojskových svazků a útvarů. Problematiku zvyšování bojové pohotovosti průzkumných orgánů, bojeschopnosti technických prostředků průzkumu a tím zabezpečení sledování objektů prvního pořadí je zapotřebí považovat za jeden z důležitých vojenskoorganizačních principů při realizaci obranné podstaty vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy v praxi.

V období, které předchází bezprostřednímu zahájení bojové činnosti, jež z hlediska organizace průzkumu je nezbytné považovat za významné a za určitých podmínek rozhodující k úspěšnému vedení obranných operací, změn v krátké době značné množství objektů nepřítele své prostory rozmístění a bude provádět řadu

opatření v operačním maskování a dezinformaci. Proto **úlohou průzkumu** je nepřetržitě zjišťování změn v uskupení vojsk nepřítele a jeho činnosti, včasné vyjevení začátku mobilizačního a operačního rozvíjení vojsk, určení odlišností v režimu každodenní činnosti štábů a vojsk, upřesnění prostorů soustředění hlavních uskupení, zjištění začátku a možných lůhů zahájení války, zámyslu a pravděpodobného charakteru činnosti s důrazem na možný směr hlavního úderu uskupení nepřítele.

Zvláštnosti velení a řízení při organizaci průzkumných opatření v tomto období budou charakterizovány maximálním zvýšením úsilí rádiového, radiotechnického, vzdušného a vojskového průzkumu a bojovou přípravou k plnění konkrétních úkolů orgány speciálního a hloubkového průzkumu na základě upřesňování dokumentace a v závislosti na opatřeních bojové a mobilizační pohotovosti. Nezastupitelné místo v tomto období má těsná součinnost všech druhů průzkumu včetně vojska PVOS a Pohraniční stráže. To bude z hlediska autonomního systému velení a řízení zpravodajských a průzkumných orgánů vyžadovat včasné rozvinutí autonomní spojovací soustavy. Zvýšená pozornost pak bude věnována organizaci spojení se silami speciálního a vojskového průzkumu vyčleňovanými k vedení průzkumu na státní hranici. Z hlediska maximálního utajení bude nutné využít linkového, dálkopisného a šifrovaného spojení v kombinaci se spojením VKV. Z hlediska vševojskového spojení a velení je bezpodmínečně nutná priorita předávání průzkumných zpráv.

Se zahájením a v průběhu obranné operace je zapotřebí, aby průzkum včas upřesnil objekty k vedení hromadného úderu (prvního jaderného úderu), zvláště cílů prvního pořadí a v součinnosti s letectvem i dělostřelectvem ničil vybrané objekty. Na významu nabývá průzkum nejen vlastními průzkumnými orgány, ale všemi silami a prostředky, které mohou získat informaci o činnosti nepřítele. Určitou **zvláštností** při zahájení agrese až po zasažení hlavních sil nepřítele bude nutnost skrytého pozorování s minimálním prováděním manévru zvláště orgány vojskového průzkumu. Přitom úkoly se zmenší, ale naopak bude třeba zjistit sestavu nepřítele, zámysl použití jeho hlavních sil, směr hlavního úderu uskupení nepřítele, a to ještě s větším důrazem, protože první obranná postavení mohou být na státní hranici nebo v její blízkosti. Tyto okolnosti nutně vyžadují zabezpečení možnosti samostatného, okamžitého a spolehlivého předávání získaných zpráv a připravenost

pozorovacích stanovišť již v míru. Zmíněná situace bude taktikou vyžadovat podstatně větší samostatnost v činnosti velitelských průzkumných orgánů ve složkách bojových i terénních podmínkách. Proto je nezbytné další zkvalitnění jejich přípravy.

V průběhu vedení obranné operace se zvýší význam průzkumu činnosti druhých sledů a záloh nepřítele při současném sledování objektů prvního pořadí. To bude vyžadovat zasazování dalších průzkumných orgánů, ale zároveň v návaznosti na úspěšnost vedení obranných bojů, připravovat další průzkumné síly k zabezpečení přechodu do protiztečí (protiúderů). **Zvláštností** bude nutnost řešit průzkum objektů nepřítele v menších hloubkách a na vlastním území. Objekty nepřítele budou více nahuštěny (vzhledem k útočné sestavě), a to sice vytváří větší nebezpečí k prozrazení průzkumných orgánů, ale na druhé straně dochází k jejich zvětšené hustotě v prostoru bojové činnosti nepřátelských divízi a armád a tím i k větším možnostem ziskání a předávání zpráv o všech důležitých objektech.

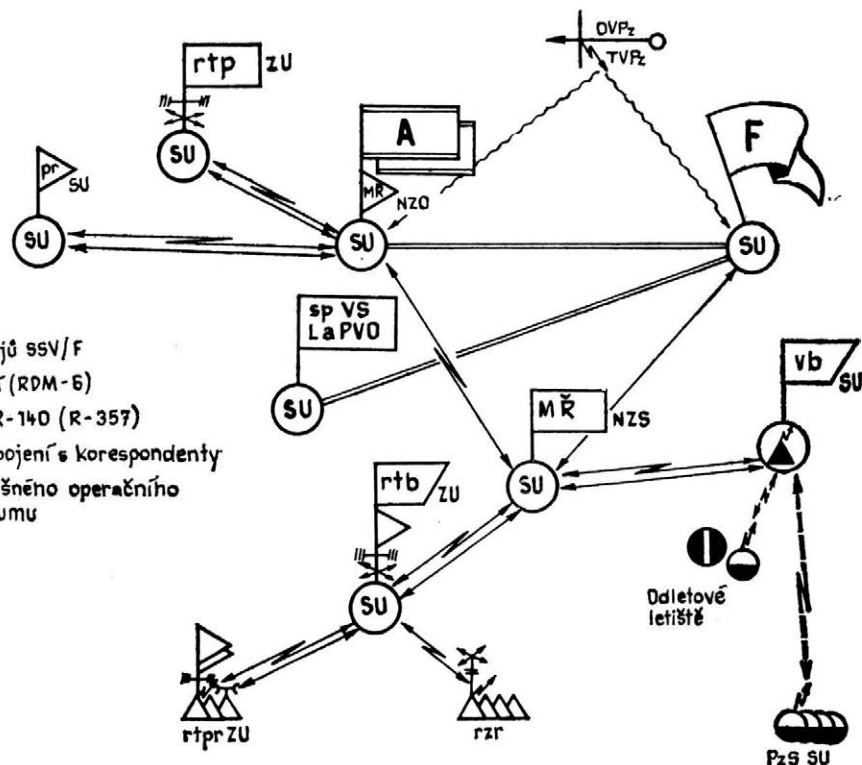
Při vedení bojové činnosti o **druhém pásmu obrany** nabývá na významu požadavek včas rozvinout síly a prostředky průzkumu mezi hlavním a druhým pásmem obrany a těmito silám nepřetržitě velet. Na základě upřesnění hlavních úderů nepřítele bude nutné častěji sil i prostředků průzkumu divízi, které bojují ve druhém pásmu obrany, usměrnit do nových prostorů, často i do prostorů pluků druhých sledů divízi, jež vedou boj v hlavním pásmu obrany nebo do mezer vytvořených (vzniklých) v sestavě hlavního pásma obrany.

Zvyšuje se i význam velení silám a prostředkům průzkumu divízi, které bojují v hlavním pásmu obrany při dočasném nebo trvalém vyřazení míst velení divízi a pluků. Splnění tohoto úkolu lze dosáhnout výměnou provozních údajů a hovorových tabulek mezi stupni velení a dalšími organizačními opatřeními. Tím mohou být vytvořeny předpoklady k úspěšnému vedení obranné operace a připraveny podmínky pro zplánování frontového protiúderu a uskutečnění protiútočné operace (přechodu do protiútoků).

V tomto období se organizace průzkumu podstatně změní vzhledem k přechodu nepřítele k obranné činnosti. Bude potřebné průzkumné orgány vyslat do maximální hloubky a zvětšit prostor jejich činnosti. Je nezbytné, aby mnoho orgánů odbrželo nové úkoly a u vojskového a hloubkového průzkumu se zkrátí doba potřebná ke zjištění a předání údajů o objektech. Z hlediska spojení a velení přibude

Legenda :

- Vyčleněné kanály spojů SSV/F
- Radioreléové spojení (RDM-6)
- KV šifrové spojení R-140 (R-357)
- Speciální rádiové spojení s korespondenty
- Vysílání zpráv vzdušného operačního a taktického průzkumu

nutnost častějšího řešení zabezpečení příjmu zpráv a vydání úkolů z důvodu přemístování míst velení. Novými problémy, které bude nutné řešit, jsou otázky **návratu průzkumných orgánů** do sestavy vlastních vojsk, obnova jejich bojeschopnosti a opětovného zasazení k plnění dalších úkolů.

K zabezpečení velení silám a prostředkům průzkumu frontu a přenosu zpravodajských informací v obranné operaci **do zahájení agrese** bude využívána stálá telefonní a dálkopisná síť ČSLA, včetně zařízení státní spojovací sítě.

Základním druhem spojení v autonomní spojovací soustavě zpravodajské správy frontu bude radioreléové spojení a speciální rádiové spojení. Autonomní spojení zahrnuje spojení s velitelskými stanovišti přímo podřízených svazků a útvarů (PPSÚ) ZS frontu, místy řízení náčelníků zpravodajských oddělení vševojskových armád a SRS s průzkumnými skupinami (odřady) speciálního určení.

K vytvoření autonomní spojovací soustavy má náčelník ZS frontu podřízeno místo řízení, jehož spojovací uzel zabezpečuje spojení s VS vb SU, rtb ZU, rádiovým uzlem ZU, dále s místy řízení NZO armády.

Spojovací uzel MŘ NZS vyčleňuje radioreléové stanice na VS a ZVS frontu, kde jsou ukončeny dálkopisné kanály od PPSÚ ZS frontu a MŘ NZO armády v šifrových provozovnách. Dále na VS frontu vyčleňuje přijímače R-870, R-871 k odposlechu zpráv operačního a taktického vzdušného průzkumu.

Spojení se zpravodajskými odděleními armád, společným VS letectva a PVO frontu a s GŠ/ZS je realizováno prostřednictvím vyčleněných telefonních a dálkopisných kanálů ze spojovací soustavy frontu.

Radiotechnická brigáda ZU má k zabezpečení spojení spojovací rotu. Organizuje radioreléové, KV radiodálkopisné a VKV fónické spojení s podřízenými radiotechnickými prapory ZU. Mezi prapory je zřizováno radioreléové součinnostní spojení. Rádiový prapor ZU umísťujeme poblíž VS rtb ZU a k němu je budováno linkové spojení. Z prpr ZU je organizováno KV utajené spojení k samostatným rotám rádiového zaměřování, které jsou rozmístěny v celé šířce a hloubce frontu.

Výsadeková brigáda SU má k zajištění spojení spojovací prapor. Jeho spojovací rota zabezpečuje spojení prostřednictvím MŘ NZS s náčelníkem ZS frontu. Rota SRS vytváří přijímací a vysílací uzel k zabezpečení spojení se zasazenými průzkumnými skupinami (odřady) SU, které mají ve své sestavě radistu s malovýkonovou přenosnou KV stanicí s možností zrychleného telegrafního provozu. Při průzkumu na státní hranici nebo v její blízkosti bude využíváno VKV spojení stanicemi typu RF-10 s prostředky na nejbližší terénní dominanty, odkud bude možné odesílat zprávy po stálé dálkopisné a telefonní síti na VS vb SU.

Spojení po zahájení agrese musí zabezpečit velení silám a prostředkům průzkumu včetně předávání zpravodajských informací od zdrojů na ZS frontu i při prostorovém manévru a přeskupování sil a prostředků průzkumu v reálném čase. Proto v tomto období bojové činnosti bude hlavní KV radiodálkopisné spojení utajeno použitím šifrových utajovačů. V plné míře se rozvine speciální rádiové spojení v souladu s narůstáním zasazovaných sil speciálního průzkumu.

Struktura autonomní spojovací soustavy průzkumu frontu — viz **obr.**

□

Z předpokládané bojové činnosti nepřítelů a zásad vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy vyplývá jednoznačný závěr — podstatné zvýšení úlohy průzkumu jak před, tak v průběhu vedení agrese nepřítelů. Proto bude nutné již v míru připravit řadu opatření v bojové

a mobilizační pohotovosti, vedení průzkumu, zabezpečení spolehlivého spojení, přípravě velitelů i vojsk a jejich vybavení moderní průzkumnou technikou schopnou zjišťovat souřadnice cílů bez vlivu lidského činitele.